

24.10.2013 – 30.10.2013

№43

Версії

versii.cv.ua

ОТРИМАЙ НОБЕЛЯ!

8-9 СТОР. ➔

Рись і журналістка втрапили в історію

3 СТОР. ➔

ЧЕРНІВЦІ ЗОЛОТІ СТОРІНКИ

34 562 користувача
в липні шукали тут
товари та послуги

cv.goldenpages.ua

Може вони
шукали
саме Вас?

(099) 170-5118, (067) 372-0746
(0372) 58-55-70

ТВА
Нове телебачення старого міста

ТИ ПРАВДА
ТИ ГОЛОС
ТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Версії

ПЕРЕДПЛАТА НА ПІВРІЧЧЯ:

47.61 ГРН

ТРІНІТІ

- торгове обладнання
- комп'ютери
- ліцензійні програми
- автоматизація бізнес процесів

вул. Руська, 41.
(0372) 906 609, (099) 45 11 114

Революція в медицині

Замість терапевтів і педіатрів – сімейні лікарі?

Про реформування медичної галузі в Україні та області на селекторній прес-конференції розповідав **Ігор ШКРОБАНЕЦЬ, директор департаменту охорони здоров'я та цивільного захисту населення облдержадміністрації.**

За словами організатора охорони здоров'я, ця реформа покликана наблизити нашу державу до рівня провідних європейських країн і значно поліпшити якість нашої медицини. Ігор Шкробанець наголосив, що, завдяки реформі, на Буковині вже запроваджено сімейну медицину і протягом року в краї відбудеться майже революція у сільській медицині.

– У сільських місцевостях створені амбулаторії загальної практики сімейної медицини та фельдшерсько-акушерські пункти (ФАП), – каже Ігор Дмитрович. – Наразі ми вже відійшли від терапевтів і педіатрів, оскільки сімейна медицина споріднена із цими напрямками.

Утім, як сімейні медики вирішуватимуть водночас геронтологічні та педіатричні проблеми, не розголошувалося. Та пацієнти вже мають із цим головний біль. Бо лікувати 80-літню бабусю і 8-місячне маля – це «дві великі різниці», як

кажуть в Одесі.

Хоча головний медик краю визнав, що пацієнти недоволені ніни роботою медичних працівників, а медики – оснащенням і заробітною платнею. Але все це, на його глибоке переконання, через те, що «всі роки незалежності ми жили й працювали ще за радянською системою». Тож нині прийшов час змінювати її.

– Нам треба дотримуватися принципу, за яким живуть розвинені країни, де багаті платять за бідних, а здорові за хворих, – додав Ігор Дмитрович. Та реальних наслідків цієї реформи, каже чиновник, варто чекати не раніше, ніж за 5-7 років.

Як наголосив п. Шкробанець, в області вже створено екстрену медичну допомогу та медичну катастроф. Щоправда, невідомо, чи відчують це буковинці. Та, за словами п. Шкробанця, кожне авто цієї служби нині забезпечене ліками. Час доїзду швидкої теж скоротився, бо немає прив'язки машин до району. Наприкінці цього – на початку наступного року, як пообіцяв Шкробанець, автопарк швидкої поповнять 36 машин на суму майже 22 млн. грн. Будемо на це сподіватися. Та,

щоби не сталося так, як з перинатальним центром. Його об'єкти відкриті 19 грудня – до дня святого Миколая – однак відклали на наступний, 2014 рік.

– Наразі є певні проблеми із проходженням грошей через казначейство, відповідно це й відсунуло оплату вентильційного обладнання, а воно виготовляється провідними європейськими фірмами, в яких умова – фінансування робіт, – пояснивав директор департаменту. – Тому й зсунувся початок робіт. Наші чернівецькі будівельники прив'язані до того, що треба змонтувати це обладнання, а вже потім робити оздоблювальні та штукатурні роботи. Я ще раніше казав: перинатальний центр – це складна інженерна споруда, а не просто приміщення, куди привезли ліжка, побили стіни, пофарбували вікна і сказали, що це лікарня.

Стосовно директора перинатального центру, то Ігор Дмитрович повідомив: обов'язки керівника будуть покладені на Лівію НІКІФОР, обласного акушера-гінеколога, кандидата медичних наук, дочента. До слова, чимало жінок знають її як прекрасного діагноста та хірурга.

Лідія КИРИЛЮК, «Версії»

ПОГЛЯД ПОЛІТОЛОГА

БІРЮЛОВО – НЕ БІРЮЛЬКИ або Про старі імперські граблі

Резонансні події сталися у непростому московському районі Бірюльово-Західне. 10 жовтня уродженець Азербайджану зарізав молодого москвича, росіянина за національністю. Через кілька днів у районі вибухнув бунт з вимогою вигнати звідти усіх вихідців з Кавказу. Величезний натовп розгромив торговий центр «Бірюза» і овочеву базу – місця скупчення мігрантів. Сталася криваві сутички з поліцією, вулиці перекривалися барикадами. До лікарень за допомогою зверталися поранені.

Коли росіяни бажать назвати якусь справу дурницею, вони кажуть: гра в бірюльки. У Бірюльово все відбувалося набагато серйозніше. Справа тут навіть не в убивстві однієї людини: у російській столиці вбивають щодня. Головна причина конфлікту полягає у спробі властей розрядити соціальну напругу за допомогою старого, багаторазово випробованого методу, який називається «погром». За різними підрахунками, нині в Росії працює від 5 до 20 мільйонів «гастарбайтерів», більшість з яких кавказці та азійці. Своєю культурою і поведінкою вони дуже відрізняються від корінних москвичів, що постійно створює вогнища напруги. Час від часу вибухають конфлікти, у тому числі й криваві.

Вимогу негайно забрати всіх мігрантів з Москви виконати неможливо: міське господарство негайно буде парализоване. Двіринками, вантажниками і чорноробами працюють таджиків і узбеки. Будівельна галузь тримається на зарубіжних робітниках. Ім же дістаються важкі та малооплачувані роботи в усьому місті (прибиральниць, водіїв тощо). На продовольчих ринках торгують азербайджанці, вірмени й приїжджі з республік Північного Кавказу та Середньої Азії. Натомість на речових ринках, крім кавказців, працюють китайці, в'єтнамці тощо.

Чому склалася така ситуація? Бо чиновництво і силовикам вона дуже вигідна: іноземцям видають дозвіл на проживання за хабарі, крім того, мігрантів обкладають данню поліцейські. Свій зиск має і російська організована злочинність, яка тісно пов'язана з корумпованою владою. А розплачується за все рядовий москвич: дань поліцейським помітно здорожчує товари на ринках. Поліція не має часу захищати громадян від злочинців: вона вибиває гроші для себе. Вся влада зайнята особистим забагаченням і не вирішує нагальних проблем суспільства. Невдоволення рядових громадян зростає, сягаючи небезпечної межі. І тут прав випускають, – провокуючи погроми. Саме так чинив і царський режим у період свого загнівання, прискорюючи тим самим власну загибель.

Сучасна Росія знову намагає на старі граблі. Ідея відродження імперії веде до повторення найгірших помилок минулого. Нині російські ультрапатріоти проклинають «інородців», які розстріляли царя-батюшку й зруйнували «матінку Росію». А за що було любити імперію полякам, повстання яких по-звірячому душили вірні слуги царя? Або євреям, які страждали від погромів і дискримінаційних обмежень? Нині під покровом гасел про відродження імперії провокуються нові погроми, які множать лави смертельних ворогів імперського фантому. Бірюльово – це симптом майбутніх потрясінь, які здатні знести хитку конструкцію сучасної російської державності. Кремлю треба негайно модернізувати країну, а не відкидати її в далеке минуле. Імперськими жареннями ситуація він не врятує.

Ігор БУРКУТ

Рись і журналістка втрапили в історію

Наші читачі вже знають, що мешканець Великого Кучурова на Сторожинеччині утримує на своєму подвір'ї... червонокишну рись. Про це повідомляли «Версії» у своєму 41-му номері від 10 жовтня. Але це не єдине порушення чинного законодавства, якого припустився місцевий скоробагатько.

По-перше, утримання диких тварин, тим паче занесених до Червоної книги, потребує спеціальних дозволів. Тож повідомлення у ЗМІ про неординарну подію потягнуло реакцію природоохоронної прокуратури, яка зобов'язала місцеву екологічну інспекцію дослідити ситуацію й передати справу до суду. Але це виявилось не так просто. Як повідомив начальник відділу державної екологічної інспекції Роман ПРИКАЗКА, зайти на подвір'я власника риси не вдалося: той або був відсутній, або просто не вийшов до природоохоронців. Потрапити на приватну територію інспектори можуть лише в рамках провадження кримінальної справи (якби така була) або за рішенням суду. Наразі офіційний виклик до екоінспекції направлений утримувачеві риси через сільську раду. Далі після виконання всіх необхідних формальностей справа має бути передана до суду. Вже суд вирішуватиме подальшу долю тварини – це буде або вилучення риси і відправлення її в природне середовище (швидше за все – в угіддя Вижицького природного національного парку), або інші варіанти утримання риси, якщо шанси риси

Місцевим правоохоронцям удалося побувати у підприємця-погрожувача вдома, взяти його пояснення і навіть погладити рись по шовковистому хутру

правоохоронцям удалося побувати у погрожувача вдома, взяти його пояснення і навіть погладити рись по шовковистому хутру. Це було до візиту екологів, тоді рисевласник ще приймав відвідувачів.

Кореспондентка «Версії» своїми діями в цій скандальній ситуації продемонструвала дві важливих речі: по-перше, справжню роботу добувача інформації, а по-друге – алгоритм реагування на спроби перешкоджання журналістській діяльності. Це сигнал як потенційним

погрожувачам, так і потенційним отримувачам погроз. «Стукайте – і вам відчинять», навіть правоохоронці.

За юридичної підтримки Незалежної медіа-профспілки України і розголосу, який надали справі колеги Галини Єреміци, перешкоджання професійній діяльності журналіста було зупинене в зародку. А доля тварини і дотримання закону наразі перебуває в руках правоохоронних і наглядових органів.

Маріанна АНТОНЮК, «Версії»

Обласна прокуратура – під прицілом

Рідні та знайомі нещодавно вбитого у Садгорі хлопця пікетували приміщення обласної прокуратури

Як повідомили у прокуратурі Чернівецької області, за підозрою у вчиненні цього злочину правоохоронці по гарячих слідах затримали чернівчанина, стосовно якого слідчий суддя Шевченківського районного суду обрав запобіжний захід – тримання під вартою. У ході досудового розслідування проведено низку слідчих дій, допитані свідки, призначені судово-медична та інші експертизи. Слідчо-оперативна група перевіряє причетність інших осіб до вчинення злочину. Кримінальне провадження перебуває на особистому контролі прокурора області.

Однак, рідні та знайомі вбитого побоюються, що справу можуть «спустити на гальмах».

Галина ЄРЕМІЦА, «Версії»

Послуги щодо автотранспорту в краї надають 6 центрів

Центри підпорядковуються УДАІ УМВСУ в Чернівецькій області. Головна перевага їхньої роботи – у спрощенні надання адміністративних послуг: діє формат «Єдиного вікна». Тобто всі необхідні послуги – і нотаріальні, і мітні, і відділу сертифікації тощо.

За 9 місяців цього року на Буковині центри видали понад 27 тис. свідоцтв про реєстрацію транспортних засобів, більше як 22 тис. посвідчень водія (і вже майже 9 тис. – нового зразка). Майже 17 тис. осіб допущено до здачі іспитів, понад 37 тис. осіб реєстрували транспортний засіб або отримали посвідчення водія.

За словами начальника відділу АТІ та ОРЕР УДАІ УМВСУ в Чернівецькій області

Вартість послуг, що надаються у центрах:
Реєстрація авто українського виробництва – **485,63 грн.**
Реєстрація авто іноземного виробництва – **523,15 грн.**
Перереєстрація авто українського виробництва – **350,63 грн.**
Перереєстрація авто іноземного виробництва – **388,15 грн.**

Зняття транспортного засобу з обліку: вітчизняного виробництва – 167,93 грн. іноземного виробництва – **205,45 грн.**
Видача посвідчення водія (вперше) – **244 грн.**, заміна – **198 грн.**
Видача тимчасового талону на право керування транспортним засобом у випадку втрати посвідчення водія (терміном на 3 місяці) – **36 грн.**

Галина ЄРЕМІЦА, «Версії»

абзац новин

У Чернівцях на кладовищі встановлять відеонагляди. Також рішення прийняла адміністрація після актів вандалізму та крадіжок на центральному кладовищі міста. Наразі ж цвинтар площею 50 га охороняють лише два охоронці.

Апробований новий екскурсійний маршрут релігійними святинями Буковини. Він включав в себе відвідування таких сакральних споруд, як Костел Воздвиження Святого Хреста, що у Чернівцях, Вознесенська церква в. Луžанах на Кіцманщині, Свято-Івано-Богословський та Свято-Успенський чоловічі монастирі на Заставнівщині та інших визначних релігійних святинь краю.

У департаменті ЖКГ нині начальник управління комунального господарства. Ним призначено Микола Гушула, колишнього начальника аварійно-диспетчерської служби міста. Його стаж роботи в комунальній сфері становить 28 років. Нагадаємо, що колишній начальник управління комунального господарства Ярослав Кушнірик звільнився з посади у червні і майже три місяці управління було без начальника.

На Буковині – наймолодший прокурор України

Новопризначеному прокурору Чернівецької області Павлу Васильовичу Павлюку 3 серпня 2013 року виповнилося 32 роки. Народився він у Маріуполі Донецької області. Одружений, нині вже з сім'єю мешкає у Чернівцях.

В органах прокуратури Павло Павлюк від 2004-го року. Обіймав різні посади у прокуратурі Запорізької області та майже 5 років працював у центральному апараті Генеральної прокуратури України. Перед призначенням на Буковину був заступником прокурора Тернопільської області. Наказом Генпрокурора України Віктора Пшонки 30 вересня старшого радника юстиції Павла Павлюка призначили прокурором Чернівецької області. Того ж дня экс-прокурор краю Петро Коваль пішов на підвищення: нині він – заступ-

ник начальника Головного управління нагляд за дотриманням законів у кримінальному провадженні.

Оскільки на день зустрічі з журналістами від часу призначення на посаду Павла Павлюка пройшло лише 2 тижні, новий прокурор вирішив лише познайомитися з місцевими ЗМІ, зазначаючи, що відкритий до спілкування з пресою та сподівається на плідну співпрацю з місцевими засобами масової інформації.

На прес-конференції йшлося також про реформування органів прокуратури. Зокрема, п. Павлюк повідомив, що вже підписав і спрямував до ГПУ подання щодо ліквідації прокуратури міста Чернівці. Рішення прийматиметься Генпрокурором України. Необхідність ліквідації міської

прокуратури пояснив тим, що у Чернівцях є 3 районні прокуратури, 3 районні суди, 3 райвідділи міліції, однак немає міського суду, тож і немає предмету нагляду.

На запитання про хобі Павло Павлюк повідомив, що вільного часу в нього практично немає. Тому, коли з'являється якась хвилинка, намагається провести її з родиною. По можливості займається спортом, особливо полюбляє плавання.

На завершення прокурор області пообіцяв, що продовжуватиме традиції періодичних зустрічей з представниками преси, щоби журналісти мали можливість тримати своїх читачів в курсі найбільш резонансних подій в області.

Галина ЄРЕМІЦА, «Версії»

«Чернівціобленерго».

Діалог БГО з монополістом з проблеми Дмитра Щербаня тривав упродовж 2-х місяців, і зрештою результат досягнутий: 15 жовтня хатина Дмитра засяяла світлом.

Я зателефонував до пана Дмитра і почув, що в нього вдома лунає музика. Це працював електричний радіоприймач. Дмитро Щербань не міг наїтисися, що наразі його помешкання електрифіковане, і дякував за надану допомогу. БГО домоглося підключення електроенергії до його хати відповідно до чинного законодавства, виконання якого монополіст з енергопостачання уникав роками.

Степан ТЕРНОВЕЦЬКИЙ, координатор БГО

електроенергії не мав права відмовити споживачеві в підключенні до постачання електроенергії. Два місяці тому Дмитро Щербань звернувся з цією проблемою до Буковинського громадського об'єднання, яке було створене 15-ма громадськими організаціями краю, аби відстоювати право споживачів на світло. Об'єднання діє з грудня 2012 року і працює на побудову чесних і рівноправних стосунків між споживачами та надавачем послуг електропостачання – ПАТ

Сім років без світла

Буковинське громадське об'єднання добилося підключення електропостачання до помешкання інваліда

З 2006-го року інвалід 2-ї групи, житель с. Іспас, що на Вижицьчині, Дмитро Щербань не міг добитися підключення електропостачання до свого будинку. Упродовж семи років Вижицький РЕМ, попри проплату підготовки технічних умов і проекту підключення, відмовляв споживачеві в укладенні угоди, вимагаючи ще грошей. Не вирішували проблеми і звернення до безпосереднього керівництва РЕМу – ПАТ «Чернівціобленерго» – всупереч тому, що, за законом, постачальник

П'яний за вечір украв телефон, флешку, радіоприймач і... машину. 18-річний мешканець Путильщини за один вечір вчинив 4 злочини, але вже наступного ранку хлопця затримали. Напередодні молодик випив спирт-ного й вирушив до знайомої дівчини з сусіднього села. У неї хлопчина украв мобільний і пішов селом шукати пригод. Натрапив на «Жигулі» і вирішив, що саме ця машина поведе його додому. Відкрити машину вдалося, а завестися – ні. Через кілька метрів юнак побачив старенький «Москвич», який йому вдалося завестися, та їхав не довго: десь через кілометр він заглож... Тоді зловид, довго не думаючи, витягнув з машини радіоприймач і флешку та й і попрямував додому. Назавтра зловмисника взяли тепленьким, з усіма речовими доказами.

06.30 «Top Shop».
07.30 М/ф.
0.50 Х/ф «Хелловінтаун 3».
2.40 «Пороблено в Україні».
3.50 «КВК».
6.10 «Вечірній квартал».
8.00 «Звана вечеря».
9.00 «Опел і решка».
10.00 Т/с «Моя прекрасна няня».
11.00 «Розсіміші коміка».
12.00 «Лєся Здєся».
22.25 Х/ф «Лара Крофт: Розкрадачка гробниць».
00.25 Х/ф «Пастка для нареченої».
02.00 Х/ф «Юдержимість». (2).
03.30 «Нічне життя».

ОТРИМАЙ НОБЕЛЯ!

або Хто нинішнього року удостоєний
найпрестижнішої наукової премії

Минулого тижня в Стокгольмі та Осло відбулася церемонія вручення найпрестижнішої наукової нагороди, започаткованої винахідником динаміту Альфредом Нобелем. Хто ж цього року і за які заслуги отримав премію в розмірі 10 млн. шведських крон?

Фізика: Відкрито «частку Бога»

ХТО? Пітер Хіггс (Велика Британія) і Франсуа Енглер (Бельгія)

ЗА ШО? Відкриття бозону Хіггса або так званої «частки Бога». В чому суть відкриття? В усьому просторі існує поле (так зване «поле Хіггса»), збудження якого являється бозон. Завдяки цьому полю електрони та протони, що перебувають у хаотичному русі, сповільнюються і перетворюються на матерію, здобуваючи масу. «Бозони Хіггса можна порівняти з журналістами в кімнаті. Якщо через кімнату проходить хтось невідомий журналістам, він може пролетіти на швидкості світла і не матиме маси. Якщо ж спробує пройти відома особа, журналісти неодмінно зберуться навколо неї, таким чином вона сповільниться і придбає масу», – пояснюють своє відкриття науковці.

ЯКА КОРИСТЬ? Відкриття бозону дозволяє вченим зрозуміти, як утворюється маса часток, а значить – і більш великих тіл.

Медицина: «Розумні» молекули спілкуються

ХТО? Ренді Шекман та Джеймс Ротман (США), Томас Зюдхов (Німеччина)

ЗА ШО? Відкриття механізму регуляції міжклітинних взаємодій. В чому суть відкриття? Науковці виявили, чому транспортні молекули – везикули – точно «знають», куди й коли доставити ту чи іншу речовину, як усередні клітини, так і за її межами.

ЯКА КОРИСТЬ? Порушення в цій «транспортній» системі призводять до багатьох хвороб, включаючи неврологічні, імунологічні й діабет. Глибоке розуміння природи цих захворювань дозволить більш ефективно лікувати їх у майбутньому.

Економіка: Фінансові потрясіння можна передбачати

ХТО? Роберт Шиллер, Ларс Пітер Хансен, Юджин Фама (США)

За що? Емпіричний аналіз цін на активи. В чому суть відкриття? Цей аналіз дозволяє передбачити, як будуть змінюватись ціни активів (акцій, нерухомості, капіталу) протягом певного періоду, наприклад, у найближчі 3-5 років.

ЯКА КОРИСТЬ? Ціна активів впливає на стан економіки, і якщо знати, що буде з ними в майбутньому, можна передбачити фінансові потрясіння. Так, Роберт Шиллер саме завдяки власному методу емпіричного аналізу зміг передбачити світову фінансову кризу 2008 року.

Література: Канадійка – «Чехов у спідниці»

ХТО? Еліс Мунро (Канада)

ЗА ШО? Канадська письменниця входить в список найбільших сучасних прозаїків, критики часто порівнюють з Чеховим її. Нобелівський комітет визнав її «майстром сучасного короткого оповідання». Серед найвідоміших її творів – «Танець щасливих тіней» та «Відкриті секрети». Її героїні – прості провінційні жінки, в житті яких нічого не відбувається. Хіба що саме життя.

Хімія: Комп'ютер розрахує хімічні процеси

ХТО? Мартін Карплос (Австрія, США), Майкл Левіт (Великобританія) та Ар'є Варшел (Ізраїль)

ЗА ШО? Комп'ютерне моделювання хімічних систем. В чому суть відкриття? Вчені створили програми для вивчення і прогнозування хімічних процесів. Яка користь? Комп'ютерні моделі дають змогу, приміром, більш детально вивчати різноманітні хімічні процеси, включаючи фотосинтез і процес очищення вихисних газів, оптимізувати ліки, створювати ефективніші сонячні батареї.

АБО ШНОБЕЛЯ...

Лукашенко, блудні жуки та рятівники від «епідемії ампутації пенісів» в Таїланді

У США вже у 23-тє вручали так звані Шнобелівські премії. Це майже як Нобель, тільки навпаки: Приз в розмірі 10 трильйонів зimbabweських доларів однією купюрою отримують автори найбільш абсурдних, незвичних і абсолютно непотрібних наукових відкриттів. Цього року Шнобеля вручали в 10-ти номінаціях.

В галузі медицини нагороду отримали японські науковці за дослідження впливу оперної музики на мишей, які перенесли трансплантацію серця.

В номінації «Психологія» перемогли вчені з Франції, Нідерландів та Польщі, які дійшли висновку, що ті, хто вважає себе п'яним, набуваються при цьому впевненості у власній привабливості.

Команда вчених-біологів з Швеції, Німеччини, Австралії та ПАР довели, що жуки-гноївики знаходять дорогу додому, не за окремими зірками, а за усім Чумацьким шляхом. Американець Густано Піццо був нагороджений (посмертно) Шнобелівською премією для інженерів та винахідників за розробку системи долення загарбників літаків. Ця система викидає терориста через спеціальні двері-пастку, за якою він упакується і викидається з парашутом через люк. За цей час викликана автоматичним радіосигналом поліція повинна прибути до місця спуску злочинця на землю.

Премію з фізики здобули італійські вчені, які довели, що деякі люди можуть бігати по воді. Звісно, якщо вони перебувають на Місяці. Американці Брайан Крендал та Пітер Штал вибороли нагороду за дослідження процесу перетравлення землерийок. Відважні вчені спочатку ковали мертвих тваринок, а потім досліджували те, що... було на виході: які

частки перетравив організм, а які – ні.

Група шотландських вчених довела, що чим довше лежить корова, тим більша ймовірність, що вона встане. А коли корова вже встала, то дуже важко передбачити, коли вона знову ляже. В області охорони здоров'я перемогли тайські медики, які розробили методи боротьби з «епідемією ампутації пенісів» у Таїланді. Справа в тому, що тайські дружини настільки суворі, що коли чоловік пішов наліво, вони відрізають йому... Так-так, те, про що ви подумали, й відрізають! І викидають у вікно. А там бігають качки, які легко можуть «те саме» проковтнути. Тому вчені розробили методику, як повертати чоловікам їхню «гідність». Головне, щоб її не встигла з'їсти качка.

І наостанок головна нагорода – премія миру. Її отримав головний Батька Білорусі Олександр Лукашенко за заборону публічних аплодисментів. Абсурдний інцидент стався на мітингу в липні 2011 року, коли люди на знак протесту проти політики влади почали плескати в долони. Близько сотні осіб було оштрафовано на великі суми і засуджено до 15 днів позбавлення волі. Серед обвинувачуваних був і безробітний, якого оштрафували на 200 доларів, «не помітивши», що він інвалід з однією рукою. Ет, ніби серйозні люди, а такими дурницями займаються! Хоча, як-то кажуть, чим би дитя не тішилося... а нам веселіше.

Українці серед нобеліантів

Серед Нобелівських лауреатів є й наші земляки. Щоправда – з іншим громадянством.

Ілля МЕЧНИКОВ: медицина

Видатний мікробіолог народився 1845 року в Харківській губернії. Нобелівський комітет 1908 року вручив йому разом з Паулем Ерліхом премію за дослідження несприйнятливості до інфекційних хвороб.

Зельман ВАКСМАН: медицина

Народився 1888 року в м.Прилуки на Чернігівщині. У 1952 році Ваксман отримав Нобелівську премію «за відкриття стрептоміцину – першого антибіотика, ефективного при лікуванні туберкульозу». Нагороджений як представник США, куди 1911 року емігрував після смерті матері.

Шмуель Йозеф АГНОН: література

Народився 1888 року в м. Бучач на Тернопільщині. До виїзду 1907 року до Палестини опублікував на західноукраїнських землях близько 70 творів. Нобелівську премію в галузі літератури йому присудили за «глибоко оригінальну й майстерну прозу за мотивами життя єврейського народу».

Саймон КУЗНЕЦЬ: економіка

Народився 1901 року в Харкові, де жив до 1921 року. Закінчив Колумбійський університет, був обраний почесним доктором кількох університетів. Нагороджений у 1971 році як представник США за «емпірично обгрунтоване тлумачення економічного зростання, яке привело до нового, глибокого розуміння економічної та соціальної структури і процесу розвитку в цілому».

Роальд Гофман (Сафран): хімія

Ще один Нобелівський лауреат народився 1937 року в містечку Золочеві на Львівщині. В 1944 році мати з сином емігрувала до Польщі, а в 1949 р. – до США, де юнак закінчив медичний факультет Колумбійського університету. Нобелівську премію отримав 1981 року за теорію протікання хімічних реакцій, яка відкрила можливості для планування хімічних експериментів.

Георгій Шарпак: фізика

Дитинство майбутнього фізика пройшло на Рівненщині. Коли Георгію виповнилося вісім років, з родиною емігрував до Франції. Найвищу наукову премію в області фізики отримав 1992 року за «створення пристрою, що відраховує субатомні частинки в субатомному прискорювачі».

Процедура нагородження відбувається щорічно в столицях двох країн – Швеції та Норвегії. У Стокгольмі премії в галузі фізики, хімії, фізіології та медицини, літератури та економіки вручаються королю Швеції, а Премія миру – голові Норвезького Нобелівського комітету – в Осло в присутності короля Норвегії та членів королівської сім'ї.

Чому математики не отримують Нобелівську премію?

У галузі математики Нобелівську премію не присуджують: така остання воля її засновника. Чим же так не догодили математики відомому винахіднику динаміту, що він аж викреслив «царицю наук» зі свого заповіту? У істориків на це питання існує дві версії.

Версія перша. Видатний шведський математик Міттаг-Лефлер настирливо випрошував пожертвування на стокгольмський університет, в той же час спокусивши дружину Нобеля. Дізнавшись про це, засновник премії вирішив таким чином помститися кривдику.

Версія друга. Кохана жінка Нобеля, Анна Дезрі, кинула його і вийшла заміж за сина багатого дипломата Франца Лемаржа, який мріяв стати математиком.

Хоча, як все відбувалося насправді, ніхто достеменно не знає. За словами директора виконавчого комітету Нобелівського фонду, в архівах про це немає жодної згадки. Швидше за все, математика просто не входила в сферу інтересів Нобеля, і він заповідав гроші на премії в близьких йому сферах.

субота

УТ-1
ТРК «Ера».
06.00 Підсумки.
06.10, 07.05, 08.55 Погода.
06.20 Орбіта М. Полпавського.
07.00 Криве дзеркало.
08.15 Олімпійський виклик.
08.30 Панянка та кулінар.
УТ-1.
09.00 14.50 Погода.
09.05 Життя на рівних.
09.15 Армія.
09.30 Православний вісник.
09.55 Моменти життя.
10.05 Дорослі ігри.
12.00 Х/ф «Гарячий сніг».
13.55 Театральні сезони.
14.55 В гостях у Д. Гордона.
16.50 Український акцент.
17.25 Золотий гусак.
17.50 Фестиваль гумору «Умо-ра».
20.15 Кроки на Захід.
20.35 Слово регіонам.
20.45 Кабмін: подія тижня.
20.55 Мегалот.
21.00 Підсумки дня.
21.25 Без цензури.
22.00 Українська пісня.
22.50 Суперлото, Трійка, Кено.
ТРК «Ера».
23.00 Погода.
23.10 Концерт М. Полпавського «Я люблю тебе, Україно!»
УТ-1.
01.20 Підсумки дня.
01.45 Слово регіонам.
01.55 Хіт-парад «Національна двадцятка».
03.05 М/ф.
03.15 Школа юного суперагента.
03.30 Дитячий фестиваль «Мо-лода Галичина».
04.15 «Тасмичні успіхи» з Н. Городенською.
04.55 ТелеАкадемія.

ІНТЕР
05.40 «Шустер Live».
09.40 «Усе для мами».
10.10 Д/ф «Брати Меладзе.
Волтерс».
11.10, 03.45 Х/ф «Кавказька полонянка, або Нові пригоди Шуріка».
13.00 Х/ф «Осіnnй лист».
15.00 «Юрмала».
18.00, 20.30 Т/с «Заради тебе».
20.00 «Подоблиць».
22.25 «Велика Різняця по-українськи 2013».
23.25 Х/ф «Ваша зупинка, мадам».
01.45 Х/ф «Стерво». (2).
02.55 «Подоблиць» - «Час».

ІСТV
04.35, 05.05 Погода.
04.40 Факти.
04.45 Про-Zikave.ua.
05.10 Світанок.
05.25 Козирне життя.
06.05 Х/ф «У паcтці часу».
09.05 Зірка You Tube.
10.10 Діна.
10.55 Квадртне питання.
11.55 За кермом.
12.15 Пут'Ева країна.
12.35 Наша Russia.
13.10 Т/с «Майстер і Маргарита».
18.55 Факти. Вечір.
19.00 Надзвичайні новини.
Підсумки з К. Стотінем.
20.00 Х/ф «Шерлок Холмс».
22.45 Х/ф «Шерлок Холмс. Гра тіней».
01.20 Х/ф «Упритупл». (2).
02.50 Х/ф «Птаха». (2).

5 КАНАЛ
06.30, 07.30, 08.30, 09.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30, 21.30, 22.30, 23.00, 30.00, 30.01, 35.02, 30.03, 30.04, 30.05, 35. Час. Важливо.
06.35, 10.00, 10.00 Місцевий час.
06.45, 07.10, 08.15, 18.25, 23.45
.00, 20.03, 25.06, 20. Час спорту.
06.50, 14.00, 18.35, 19.15, 20.20, 3.20, 05.40 Тема/Хроніка тижня.
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 23.00, 01.00, 02.00, 04.00, 05.00, 06.00 Час новин.
07.15, 12.10, 14.10, 17.10, 19.25 Погода в Україні.
07.20, 08.25, 22.25, 23.20, 00.15, 3.35 Бізнес-час.

«1+1»
06.10, 19.30, 05.15 «ТСН».
06.55 Х/ф «Я вродлива і струнка».
09.00 «Хто там?»
10.00 М/ф «Енрі Бердс».
10.05 «Шість кадрів».
10.55 «Світське життя».
12.05, 05.50 «Чотири весілля».
13.20 «Операція Краса».
14.55 «Міняю жінку 8».
16.30 «Вечірній квартал».
18.30 «Розсміши коміка 4».
20.00 «Вишка».
22.20 Комедія «Таксі 2».
00.10, 03.35 Трилер «Хребет диавола». (2).
02.10 Комедія «З Парижа з любов'ю». (2).

неділя

УТ-1
ТРК «Ера».
06.00, 07.00, 08.50 Погода.
06.05 Світ православ'я.
06.40 Криве дзеркало.
07.05 Панянка та кулінар.
07.30 «Дружина».
УТ-1.
09.00 Шеф-кухар країни.
09.50 Околиця.
10.25 Подорожуй світом з Ю. Акуніною.
10.50 Ближче до народу з Віллі Токеравіч.
11.25 Як Ваше здоров'я?
12.25 Крок до зрок.
13.10 Маю честь запросити.
13.55 Баскетбол. Чемпіонат України. Суперліга. МБК «Миколаїв» - БК «Буdivельники».
16.00 Золотий гусак.
16.25 Караоке для дорослих.
17.20 Діловий світ. Тиждень.
17.50 Університет зрок.
18.40 Концертна програма До дня матері.
20.30 Ми хочемо, щоб ви знали.
20.40 Головний аргумент.
21.00 Офіційна хроніка.
21.00 Підсумки дня.
21.55 Політеатр.
22.20 Фестиваль пісні в Коблево.
22.55 Трійка, Кено, Максима.
ТРК «Ера».
23.00 Ера бізнесу. Підсумки.
23.30 Погода.
23.35 Олімпійський виклик.
23.55 «Дружина».
УТ-1.
01.20 Підсумки тижня.
02.10 Наш спорт. Олімпійським курсом.
02.20 Дитячий фестиваль «Всі ми діти твої, Україно».
03.05 М/ф.
03.20 «Надвечір'я».
04.15 «Тасмичні успіхи» з Н. Городенською.
04.55 ТелеАкадемія.

ІНТЕР
05.05 Х/ф «Афрон».
06.35 «Велика Різняця по-українськи 2013».
07.40 «Юрмала».
09.25 «Школа доктора Комаровського».
11.00 «Орел і Решка. Назад в СРСР».
11.00 «Осіnnя кухня».
12.00 Х/ф «Ваша зупинка, мадам».
14.00 Т/с «Мама буде проти».
18.10 «Шість кадрів».
20.00, 03.55 «Подоблиць тижня».
20.00 Т/с «Сільська історія».
00.55 Т/с «Заради тебе».
04.40 Д/ф «Смерть за рецептом».

ІСТV
05.10, 05.30 Погода.
05.15 Факти.
05.20 Шерлок.
06.45 Квадртне питання.
07.35 Анекдоти по-українськи.
07.55 Дача.
08.40 Х/ф «У паcтці часу».
11.00 Козирне життя.
11.30 Машинна часу.
13.30 Х/ф «Шерлок Холмс».
16.10 Х/ф «Шерлок Холмс. Гра тіней».
18.55 Факти тижня.
19.55 Наша Russia.
20.40 Пут'Ева країна.
21.00 Головна програма.
22.10 Х/ф «Мамонт». (2).
00.05 Х/ф «Блакитна безодня».
04.40 Про-Zikave.ua.

5 КАНАЛ
06.30, 07.30, 08.30, 09.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.40, 19.30, 20.30, 22.30, 23.00, 30.00, 30.01, 35.02, 35.03, 30.04, 35.05, 30. Час. Важливо.
06.35, 07.20, 08.25, 22.25, 23.20, 00.10, 03.35, 05.55, 06.15 Бізнес-час.
06.45, 00.00, 03.20 Місцевий час.
06.55, 10.50, 11.50, 13.50, 14.50, 19.20, 20.20, 01.40, 03.15 Тема/Хроніка тижня.
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 23.00, 02.00, 04.00, 06.00 Час новин.
07.15, 12.10, 14.10, 17.10, 19.25 Погода в Україні.
07.20, 08.25, 22.25, 23.20, 00.15, 3.35 Бізнес-час.

«1+1»
06.40 «Кохання без кордонів».
08.30 М/ф.
09.00 «Лото-Забава».
10.00, 05.05 «Неділя з Кварталом 2».
11.00 «Смакуємо».
11.45 «Шість кадрів».
12.55 Комедія «Ронія долі, або 3 легкою парою!».
17.05, 03.25 Драма «Яснови-диця».
19.30 «ТСН-Тиждень».
20.15 Х/ф «Ветеро».
23.00 «Світське життя».

02 листопада

теле персії

12

07.35 180 градусів.
08.10, 13.25, 16.10, 17.25, 00.55 Погода на курортах.
08.20 Погода в світі.
08.35 Не перший погляд.
09.10 Мотор.
09.35, 04.35 Укравтокопінгент.
10.35, 02.15 Новинометр.
07.00, 11.56, 14.00, 19.25, 21.55, 00.00 «Погода».
07.05 Д/фільм «Екожиття».
07.30, 20.00 «Зелений БУМ».
08.00 «Буковинички-веселин-чики».
08.30, 15.30 М/фільм
08.55 «Зелена аптека».
09.00 «Формула успіху».
10.00 «Акценти».
10.30 «Країна талантів».
11.00 «Міні - мікс».
12.00 Д/фільм «Незвичайні культури».
13.30 «У нас на Буковині» (рум. мов.)
14.05, 05.00 Концертна програма.
16.30 «Країна талантів».
16.57, 19.56 «Хвилини з Кобзарем». До 200-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка.
17.00 Д/фільм «Екотуризм».
17.30 «Резонанс».
18.25, 21.00 «Реаліті».
19.30 «Невидадані історії».
20.30 «Це моя Буковина».
20.45 «Вечірня казка».
22.00, 04.00 «Подум її життя».
23.00 «Зав'язь».
23.40 «Енциклопедія дизайну».
00.40 «Одвічні цінності» (рум. мов.)
01.10 «Телемеридіани».
01.40 Х/фільм
03.30 «Зав'язь». До 150-річчя від дня народження О.Кобиланської.

ТВА
6.00, 7.45, 9.30 Теми дня
6.25, 8.10, 9.45, 17.15, 22.15 Погода
6.30, 8.15, 9.50, 17.20, 22.20 Погода на курортах
6.35, 8.20, 9.55, 17.25, 22.25 Гороскоп
6.45, 8.30, 16.45 Про казки
7.10 Ранок надії
12.00, 19.30, 01.00 Панно Коханья
13.30 Так говорить Біблія
14.00, 2.00 Х/ф «Король мавп»
20.45 Політика
21.30 Теми тижня
22.30, 4.00 Х/ф «Чотири лева».

ТРК «УКРАЇНА»
06.10, 03.00 Т/с «Ментовські війни 6». (2).
06.45, 07.10, 08.15, 18.25, 23.45
.00, 20.03, 25.06, 20. Час спорту.
06.50, 14.00, 18.35, 19.15, 20.20, 3.20, 05.40 Тема/Хроніка тижня.
07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 23.00, 01.00, 02.00, 04.00, 05.00, 06.00 Час новин.
07.15, 12.10, 14.10, 17.10, 19.25 Погода в Україні.
07.20, 08.25, 22.25, 23.20, 00.15, 3.35 Бізнес-час.

ТРК «БУКОВИНА»
06.02 «Святині Буковини».
06.30, 13.00, 00.10, 03.00 «Му-зичний експрес».
07.00, 11.56, 14.00, 19.25, 21.55, 00.00 «Погода».
07.05 Д/фільм «Екожиття».
07.30 «Роздуми про сокровенне».
08.00 «Країна талантів».
08.26 «Хвилини з Кобзарем». До 200-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка.
08.30, 15.30 М/фільм
08.55 «Зелена аптека».
09.00 «Резонанс».
10.00 «Доброго ранку, Буко-винно».
11.15 «Профі».
12.00 Д/фільм «Незвичайні куль-тури».
13.30 «Одвічні цінності» (рум. мов.)
14.10 Концертна програма
14.05, 05.00 «Міні - мікс».
17.00 Д/фільм «Екотуризм».
17.30 Митинг та святковий кон-церт з нагоди 95-ї річниці Бу-ковинського віча та підтримка євроінтеграції України.
19.30 «Ключ до самопізнання».
19.57 «Хвилини з Кобзарем». До 200-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка.
20.00 «Пам'ять».
20.30 «Лідери якості».
20.45 «Вечірня казка».
21.00 «Подум її життя».
22.00 Х/фільм
23.15 «Місто моєї любові». До 150-річчя від дня народження О.Кобиланської.
23.30 «Палітра».
00.40 «Долі жіночі» (рум. мов.)
01.10, 05.00 «Телемеридіани»
01.40 Х/фільм
03.30 «Акценти»
04.00 Концертна програма

«ЧЕРНІВЦІ»
07.00, 09.40, 11.05, 14.40, 18.10, 20.50, 00.40 «Погода».
07.05, 11.10 «Хенд Мейд».
07.55, 09.45, 11.35, 16.45, 19.00, 01.20 «Парад планет».
08.05, 20.55 Афша
08.20, 17.30 «Чернівецький ре-портёр».
09.30 «Великий футбол».
01.15 Х/ф «Кендімен». (3).

05.10 Т/с «Подзвони в мої двері».

ТРК «БУКОВИНА»
06.02 «Святині Буковини».
06.30, 13.00, 00.10, 03.00 «Му-зичний експрес».
07.00, 11.56, 14.00, 19.25, 21.55, 00.00 «Погода».
07.05 Д/фільм «Екожиття».
07.30, 20.00 «Зелений БУМ».
08.00 «Буковинички-веселин-чики».
08.30, 15.30 М/фільм
08.55 «Зелена аптека».
09.00 «Формула успіху».
10.00 «Акценти».
10.30 «Країна талантів».
11.00 «Міні - мікс».
12.00 Д/фільм «Незвичайні культури».
13.30 «У нас на Буковині» (рум. мов.)
14.05, 05.00 Концертна програма.
16.30 «Країна талантів».
16.57, 19.56 «Хвилини з Кобзарем». До 200-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка.
17.00 Д/фільм «Екотуризм».
17.30 «Резонанс».
18.25, 21.00 «Реаліті».
19.30 «Невидадані історії».
20.30 «Це моя Буковина».
20.45 «Вечірня казка».
22.00, 04.00 «Подум її життя».
23.00 «Зав'язь».
23.40 «Енциклопедія дизайну».
00.40 «Одвічні цінності» (рум. мов.)
01.10 «Телемеридіани».
01.40 Х/фільм
03.30 «Зав'язь». До 150-річчя від дня народження О.Кобиланської.

НТН
04.10 Т/с «Павутиння».
07.25 Т/с «Речовий доказ».
11.30 «Речовий доказ». Укол правди.
12.00 «Головний свідок».
13.00 «Випадковий свідок».
13.30 «Правда життя. Професія таксист».
14.00 «Легенди шансону».
15.00 Х/ф «Грім люти».
16.45 Х/ф «Тор».
19.00 Т/с «Тасмичні слідства 5».
23.00 «Тасмичні кримінального світу».
08.30 «Російський шансон».
08.35 «Відділ кадрів».
09.00 «Юний рятувальник».
09.40, 19.10, 00:50 Програма привітань "Вулиця Святкова, 1" 10.40 «80 островів: навколо світу».
11.10 «Шоста передача».
11.55 «Найгарніші острови світу».
13.00, 01.30 «Блискачка година від М2».
14.45 «Біоритм».

СТБ
05.40 Х/ф «Дванадцять стільців».
07.00 «Караоке на Майдані».
07.50 «Імо вдома».
08.55 «Усе буде смачно!».

СТБ
05.00, 00.30 Х/ф «Дванадцять стільців».
06.15 «Імо вдома».
07.05, 10.55 «МайстерШеф 2».
09.00 «Усе буде смачно!».
09.45 «Караоке на Майдані».
14.05 «Х-фактор 4».
19.00 «Битва екстрасенсів».
21.15 «Один за всіх».
22.30 Х/ф «Довгоочікувана лю-бов».
03.25 Нічний ефір.

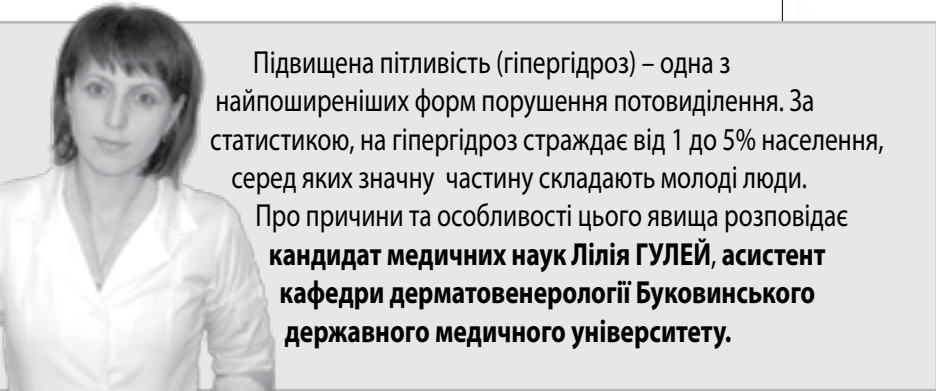
НОВИЙ КАНАЛ
04.50 М/с «Рогі і копита».
05.35 Моя адреса - Соловки. Пастка.
05.45, 04.20 Зона ночі. Культура.
06.00 Х/ф «Мій ангол-охоро-нець».
07.45 Церква Христова.
08.00 Пойка, якщо зможеш.
09.35 М/ф «Астерікс проти Це-зара».
11.25 Божевільний автопорт.
12.55 Х/ф «Гаррі Поттер і філософський камінь».
16.00 М/ф «Альоша Попович і Тугарин Змій».
17.50 Т/с «Кухня».
19.30 Війна світів. Ревізор проти Шефа.
21.20 Х/ф «Індіана Джонс у по-шуках загубленого ковчега».
23.50 Х/ф «P.S. Я тебе люблю».
(2).
02.20 Х/ф «Носферату. Жак ночі». (3).
03.10, 04.00 Зона ночі.
03.15, 04.05 Богдан Хмельниць-кий.
04.25 Майстер музи.

К1
06.30 «Тор Шор».
07.30 Мф.
08.00 М/ф «Горбань з Нотр-Даму».
09.50 Х/ф «Повернення в Хелловінтаун».
11.45 Х/ф «Суперпес».
13.10 Т/с «Моя прекрасна няня».
15.00 «КВК».
17.15 «Вечірній квартал».
19.15 Х/ф «Лара Крофт - Роз-крадчка гробниць: Коліска життя». (2).
21.40 Т/с «Надприродне». (2).
01.50 Х/ф «Нічне освітін». (2).
02.10 «Нічне життя».

Персії оздоровчі

Приймаєте душ вранці й увечері, та це не рятує від поту?

Гіпергідроз – проблема не косметична, а медична

Підвищена пітливість (гіпергідроз) – одна з найпоширеніших форм порушення потовиділення. За статистикою, на гіпергідроз страждає від 1 до 5% населення, серед яких значну частину складають молоді люди.

Про причини та особливості цього явища розповідає кандидат медичних наук Лілія ГУЛЕЙ, асистент кафедри дерматовенерології Буковинського державного медичного університету.

Кожний з нас хоча б раз у житті відчував, що після сильного емоційно-го сплеску чи болі, яку несила терпіти, долоні раптом вкриваються вологою до мокріє під пахвами, а то й вода стікає спиною. Така реакція називається гіпергідрозом – підвищеною пітливістю. Фізіологічно вона є захисною функцією організму від перегрівання й виникає, як правило, спекотної погоди, при фізичному навантаженні або лихоманці, а також при перебуванні в задущлих приміщеннях із підвищеною вологістю повітря, неправиль- ному літньому режимі, носінні тісного одягу та взуття з синтетичних матері- алів. Надлишкове потовиділення виникає рефлекторно при стресі, прийомі га- рячої або гострої їжі, алкоголю та низці хімічних речовин.

Ф о р - м а л ь н а кількісна ха-ракте-ри-с-т-и-к-а гіпергідро-зу – виділе- ння більше 100 міліграмів поту в одній пахвовій за- паднині за 5 хвилин – час- то обумовлена тим, що число потових залоз на одиницю поверхні шкіри значно перевищує норму.

Доволі часто банальний гіпер-гідроз може спричинити виражені емоційні порушення, перерости в серйозніші проблеми – неврів- дженню, невдачі на роботі та в особистому житті.

До слова, у США, Швеції та в Ве- ликій Британії долонний гіпергідроз, який може повністю зруйнувати професійну діяльність у низці спеціаль- ностей, уже визнаний інвалідизуючим фактором і витрати на його лікування (в тому числі й хірургічне) покрива- ються медичним страхуванням.

В Україні цією проблемою займа- ються неактивно, оскільки формально гіпергідроз не є хворобою (під словом

«хвороба» розуміють лише стани, які знижують працездатність і призводять до важких ускладнень і наслідків). Раніше взагалі вважалося, що гіпергі- дроз – це чисто фізіологічний варіант реагування на нервовий стрес. І сам по собі загрози для здоров'я не являє, а стає лише чинником, який знижує я

ГОРОСКОП на 25-31 жовтня

ОВЕН
Останній тиждень місяця: завершуйте справи у п'ятницю. В суботу-неділю теж відпочити не вдасться. У понеділок напрацьовуйте нові проекти. У вівторок можна вирушити в поїздку, в середу кроще відмовитися від неї, бо можливі фінансові втрати.

ТЕЛЕЦЬ
Від п'ятниці до неділі покладайтесь лише на власні фінанси: не позичайте грошей і не діліть прибуток, аби уникнути конфлікту. У понеділок-вівторок вашої участі потребуватимуть сімейні справи. У середу-четвер дуже важливо знати, з ким ви маєте справу.

БЛИЗНИКИ
Не розслабляйтесь у п'ятницю-суботу, коли хочете уникнути небезпек і помилок. Неділю проведіть у сімейному колі, неодруженим саме час влаштувати романтичне побачення. Від понеділка не йдіть на нове партнерство, якщо ви не готові до значних вкладень.

РАК
Усі ділові питання варто вирішити у п'ятницю-суботу. У неділю вас засмутить хтось з родини. Від понеділка дуже важливо не помилитися в тому, у що варто вкладати гроші. У середу слід підписати необхідні документи, бо четвер для цього – день несприятливий.

ЛЕВ
Фінансові набутки п'ятниці-суботи витрачайте на родину. У неділю сприятливий час для одружень та освідчень. Важливі для вас угоди у понеділок-вівторок, швидше за все, не відбудуться. У середу – більше уваги родині. Четвер буде дуже насичений значними подіями.

ДІВА
У п'ятницю завершуйте важливі справи. У суботу-неділю вирушайте на відпочинок, але будьте обережні в витратах. У понеділок не користуйтеся технікою й будьте обережні вогнем. Вівторок-четвер придатні для рутинної праці без прийняття важливих рішень.

ТЕРЕЗИ
Вкласти гроші у бізнес чи витратити на оздоровлення, вирішуйте у п'ятницю. В будь-якому випадку в понеділок навідайтеся до лікаря. У вівторок не буде настрою займатися звичними справами. А середу-четвер – час для пошуку партнерів і спонсорів.

СКОРПІОН
Від вас очікуватимуть фінансування спільних проєктів – не поспішайте, до понеділка є час вивчити документи. У понеділок-вівторок доведеться вирішувати ще й сімейні справи. У середу нікому нічого не обіцяйте, у четвер будьте уважні та обережні на вулиці.

СТРИЛЕЦЬ
Легке нездужання не повинне стати на заваді вашим планом у п'ятницю-суботу. У неділю-понеділок успіх залежатиме від вибору засобів. Поїздка у вівторок-середу буде вдалою, але в дорозі будьте обережні. У четвер завершуйте якнайбільше розпочатих справ.

КОЗЕРІГ
У справах п'ятниці покладайтесь лише на себе, у суботу не користуйтеся транспортом. Неділю проведіть з найближчими людьми. Несподівані можливості понеділка-вівторка виловитимуть зважених рішень. У середу-четвер не сподівайтесь на допомогу родини.

ВОДОЛІН
У п'ятницю-суботу доведеться шукати додаткового заробітку. У неділю не давайте нікому зіпсувати собі настрої. У понеділок не поспішайте витрачати гроші, вони можуть знадобитися у вівторок-середу. Будьте уважні з фінансовими документами у четвер.

РИБИ
Не відкладайте на суботу справи, назначені на п'ятницю, успіху не буде. У неділю нічого не з'ясуєте і не розгадуєте тосемчому. У понеділок займіться оздоровленням. Гроші, отримані у вівторок, знадобляться родині. У четвер можете дізнатися про щось неприємне.

Сто одежинок без застібок

Хочете знизити вагу і зміцнити імунітет? Бажате розпрощатися з мішками під очима та набряклістю ніг? Тоді ваш вибір – капуста.

Капуста на Русі була другим хлібом. Щі та борщ – завжди бажана їжа, а квашена капуста з журавлиною, антонівкою, брусницею – джерело вітамінів і мінералів. Капуста заповнює шлунок і швидко втворює го-лод. На її здатності спалювати жири розроблено багато дієт. Капуста на столі – здоров'я в домі

У Англії качану капусти встановлений єдиний у світі пам'ятник. І заслужено: овоч-патріарх відомий понад 5 тисяч років. За цілющі властивості цей овоч вважається природним лікарем від багатьох недуг. Вчені встановили, що у капусті є активні речовини, які володіють протираковою дією, – ізотіоціанати. У капустяному сімействі всі види такі корисні, що при виборі очі розбігаються від недостатку.

БРЮССЕЛЬСЬКА
У маленьких качанах містяться потрібні для життєдіяльності

людини мікро-елементи: магній, кальцій, залізо, фосфор, йод. Терпка на смак, за кількістю аскорбінової кислоти вона перевершує навіть лимон.

ЦВІТНА
У 100 грамах цього овоча міститься майже 80% добової норми вітаміну С, а також магній, калій, залізо, марганець і фтор. Потрапляючи в організм, ензими цвітної капусти починають видаляти токсини, які пошкоджують здорові клітини.

КОЛЬРАБІ
На перший погляд цей вид капусти нагадує редиску, а за смаком – качан білокачанної капусти. Це прекрасний лікувально-дієтичний продукт із ніжним солодкуватим смаком.

24.10 четвер	25.10 п'ятниця	26.10 субота	27.10 неділя	28.10 понеділок	29.10 вівторок	30.10 серєда
+9° +20°	+8° +19°	+8° +17°	+7° +19°	+8° +21°	+8° +20°	+8° +16°

Лікар у психікарні розгадує криворяд:
– Так... Острів, на якому народився Наполеон...
Обертаючись до пацієнта:
– То що, дурбеліку, де ти народився?
***
Блондинка дзвонить в диспетчерську таксі:
– Ало, – це таксі? Я вже півгодини чекаю на вашу машину апельсинового кольору!
Оператор таксі:
– Дівчино, на Вас уже півгодини очікує ОПЕЛЬ СИНЬОГО кольору ...

ПРИЧЕПИ (099) 730-74-00
(050) 338-07-17
(096) 472-80-07
(063) 826-54-69

ФАРКОПИ
« ВІТЧИЗНЯНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ВИРОБНИКИ »
ВЕЛИКИЙ АСОРТИМЕНТ
« ПОСТІЙНО В НАЛИВНОСТІ ТА ПІД ЗАМОВЛЕННЯ »
« БУЛЬ-ВАРИ РОМАНІВ »

73% заощадження замість заводського багара

Університет третього віку для пенсіонерів та людей з обмеженими можливостями звертається з проханням подарувати програвач для платівок. Звертатись: вул Університетська, 18, КУ «Турбота». тел. 55 56 28; 52 48 86	Військкомати Чернівецької області відбирають кандидатів на військову службу за контрактом у в/частинах Міноборони України. Гарантований соціально-правовий захист, стабільно високе грошове забезпечення. Звертатися: Чернівецький обласний військовий комісаріат, м.Чернівці, вул. Кобилянської, 32. Телефони: (050)9480349, (097)1773945, (0372)524349.
Даю приватні уроки з математики. Моб. тел. 096 425 86 89	

Редакція не завжди поділяє думку авторів, залишає за собою право редагувати та скорочувати матеріали. Листування лише на сторінках газети. За зміст реклами редакція відповідальності не несе. Відповідальність за якість друку несе друкарня ПП «Ключ С. М.», за доставку – Чернівецька дирекція «Укрпошти». При використанні матеріалів позначено на «Версії» обов'язково згадувати і не повертати. © – Матеріал друкується на правах реклами

Версії незалежний тиждень 99584 Своє про державотворчість №43 (512) від 14.10.2013 р.	Адреса редакції: 58003, м. Чернівці, вул. Червоноармійська, 4, оф. 36 тел./факс 57-19-35 E-mail: versii@ukr.net Наші реквізити: Код ЄДРПОУ 32726214 р/рах. 26004017113743 «НЧ» «УКРЕКСІМБАНК» МФО 356271	Газету надруковано в друкарні ПП «Ключ С. М.», м. Чернівці, вул. Заводська, 37а	Засновник: Л.Ф. Чередарик; видавець: МП «Версії» Ціна роздрічної зам. №849. Наклад 9600 №43 (512) 24.10.2013 – 30.10.2013

Музика об'єднує: «ОКЕАН ЕЛЬЗИ» – це океан позитиву

Український рок не просто існує. Він – торжествує. На підтвердження цього і щоби насолодитися теплою дружньою компанією, зібралися фанати гурту «Океан Ельзи» на Центральній площі Чернівців.

Фото Ігора Панкратова

Правди мало у світі. Одна з небагатьох – в авторській пісні

Щира й душевна, бардівська пісня твориться серцем і душою. Її найяскравіші представники – Володимир Висоцький, Булат Окуджава, Новела Матвєєва, Юрій Візбор, Олександр Галич, Євгеній Бачурін, Сергій Нікітін, барди-рокери Андрій Макаревич і Борис Гребенщиків... Цих прізвищ достатньо, щоби в цьому переконатися. Серед продовжувачів цієї славної когорти – Олександр Софронів. Минулої п'ятниці він виступив на сцені палацу «Академічний» БДМУ. Концерт «Життя продовжується» організував Фонд «Подаруй дитині життя», тож кошти від нього пішли на лікування онкохворих дітей. Попередниками авторської пісні вважають міський романс та пісенні мініатюри Олександра Вертинського, який, до слова, на початку минулого століття, гастролюючи Європою, заїжджав і до Чернівців. Утім, як пісенний жанр, авторська чи, як ще кажуть, бардівська пісня виникла в середині ХХ століття водночас у різних країнах. І хоча її характерною властивістю є поєднання в одній особі автора музики, тексту, виконавця та гітарний супровід, де пріоритет перед музикою завжди віддається тексту, в Олександра Софронова вони рівноправні. Мабуть, завдяки тому, що він блискучий гітарист. До того ж його програма дуже різноманітна, бо пише пісні в різних стилях – ліричні мелодійні пісні, блюзи, романси, акустичний рок, блюз-рок. Одне слово, не занудьгуєш.

В юності Олександр грав у рок-колективах, а 1988 року захопився авторською піснею. Лауреат Грушинського фестивалю (2000), Санкт-Петербурзького конкурсу «Весна романсу» (2000),

Всесоюзного фестивалю виконавців авторської пісні (1991) тощо. Закінчив Вищу школу для діячів сценічного мистецтва ГІТІСа. 20 років співпрацював з Сергієм Капланом і досі пише пісні на його вірші.

Займається організацією фестивалю «Кружка» пам'яті Сергія Каплана, останні роки керує найстарішим бард-табором і сценою «Кольскій бугорок» на фестивалі «Платформа ім. В. Грушина». Олександр Софронів давно й успішно гастролює сольо, в дуете з Юлією Матвєєвою, а також з власним «Акустичним проєктом SOFRONOFF». Географія гастролей – від Тель-Авіва до Хельсинки, від Нью-Йорка до Чити, а дискографія нараховує низку альбомів у сольному, дуетному та ансамблевому виконанні. (www.sofronoff.ru)

Поціновувачі музичного океану зустрілися у неділю 13 жовтня. Дата вибрана не випадково. Днем раніше гурту виповнилося дев'ятнадцять років. З першої хвилини стало зрозуміло: сумно не буде. Кожна людина приходила зі своєю особливою енергетикою. Всі готові були подарувати своє тепло ближньому, адже на вулиці було лише тринадцять градусів.

Завдяки тому, що один хлопець – Максим Куцак, студент ЧНУ, зголювався грати на гітарі, фанати вдосталь наспівалися улюблених пісень, ніби повертаючись в атмосферу концерту «Океан Ельзи», який відбувся наприкінці весни. «Не питай», «Квітка», «Обійми», славнозвісні «Без бою» та «Все буде добре». Це далеко не весь перелік хітів, що звучали у сквері перед Ратушею.

До дня народження гурту молоді придумала два маленькі флешмоби, щоби висловити свою любов «океанівцям». Кожен на своєму аркуші паперу написав улюблену цитату з їхньої пісні. Потім всі фотографувалися зі своїми листками в руках. Другий флешмоб полягав у тому, щоби всі тримали у руках по одному листку паперу, на якому написано було літеру. Учасники мали стати в такому порядку, аби вийшло речення-цитата «Ти і я – невидима сім'я». Адже найстарший фан-клуб О.Е. саме так і називається – «Невидима сім'я».

Після тригодинних посиденьок на Центральній площі деякі учасники вирішили продовжити спілкування за філіжанкою чаю. Після кафетерію сумнівів не залишилося: музика єднає. Приєднав будь-кого – студента, учня, вчителя. Не важливо навіть, товариський ти чи ні. У такій атмосфері всі комплекси, всі непорозуміння, всі негарзди і невдачі залишаються позаду. Є тільки ваша компанія, улюблені мелодії і теми. Весь навколишній світ наче відступає на другий план. Тобі неважливо, що ти не вивчив уроки на понеділок, що завтра рано вставати... Важливо лише те, що є люди, які тебе розуміють і яких розумієш ти.

Співорганізатор зустрічі Надя Кучерук після того, як прийшла додому, на своїй сторінці в твіттері написала: «Зустріч була мегакрутою!!! Просто океан позитиву».

Наприкінці заходу всі зійшлися на одній думці – мало. Саме тому хтось із учасників запропонував зустрітись на «Геловін», 31 жовтня. Сподіваємося, тієї фантастичної ночі зустрінуться ще більше фанатів гурту «Океан Ельзи», а разом і українського року.

Ольга Д'ЯКОНЮК, «Юнпрес»

На Буковині авторська пісня представлена переважно Світланною Шахановою, чий творчий вечір відбудеться завтра, у п'ятницю, 25 жовтня, в Будинку естетики і дозвілля. Серед її гостей буде чимало як відомих бардів, так і талановитих початківців, що стане приємним сюрпризом для прихильників авторської пісні. Концерт відбудеться за адресою: м. Чернівці, вул. Шепетівська, 5. Початок о 18.00. Вхід вільний.

Людмила ЛЕБЕДИНСЬКА, «Версії»

Європа 1913-го нагадувала «Титанік»

1913-й – останній мирний рік перед Великою війною. Європейці встигли звикнути до мирного життя, їм здавалося, що так триватиме вічно. Після завершення франко-пруської війни у 1871 р. на Старому континенті не було великих збройних конфліктів. І піростало вже друге покоління, яке не знало воєнних страждань. Цей мирний час європейці назвали «чудовою епохою» і насолоджувалися життям, доки була така можливість. Продовжуємо розповідь про 1913 рік.

Борделі, морфій, кокаїн – насолоджуйся без міри

У великих містах відкривалися нові кабаре й кафе-шантани, де гриміли оркестри і красуні вигиналися під звуки музики, приймаючи най-спокусливіші пози. Борделі на всі смаки й гаманці напередодні війни не скаржилися на брак клієнтів. Навпаки, преса постійно повідомляла про сексуальні скандали у «вищому світі». Нишпорки-журналісти витягали на білий світ гомосексуальні походеньки принципів правлячих династій і нащадків банкірських кланів. «Жовта преса» смакувала лесбійські пригоди популярних актрис, художниць, поеток. П'яні дебоші відомих осіб нерідко потрапляли на шпальти бульварної преси, й обивателі залюбки розважалися таким читивом.

У ресторанах рікою лилося шампанське. Вже входив у моду абсент – спиртова настоянка полину, яка спричиняла швидку залежність і руйнувала людську психіку. Богема приживалася до кокаїну, повсюдно поширювався морфінізм. Світ утрачав міру в насолодах, поринаючи в них з головою, ніби передчував: на нього насувається велика біда. Технічний прогрес дарував людям небачені раніше можливості, економіка стрімко зростала в умовах тривалого миру, забезпечуючи багатством європейцям помітне підвищення рівня їхнього життя. Люди з грошима звикали до небаченого комфорту, адже мирний період відкрив перед ними великі можливості.

Проте мир залишався не всюдю – за межами Європи палали колоніальні війни. Австро-Угорщина не мала заморських колоній, тож могла без особливих емоцій спостерігати за подіями збоку: її сини не гинули в африканських джунглях чи пісках Сахари. Але світ наприкінці XIX – та початку XX століття ставав все меншим, і конфлікти в одній його частині негайно відгукувалися в інших. Коли

1911 року Італія розпочала війну з Туреччиною, намагаючись захопити Лівію й утвердитися у Північній Африці, справжню тривогу відчували й у Відні. Адже обидві воюючі держави були сусідами Австро-Угорщини й конфлікт між ними загрожував її інтересам. Біда крок за кроком підкрадалася до австрійських кордонів.

Та запах пороху відчували й у Чернівцях. Тоді минулося

Невдовзі війна спалахнула зовсім близько. Проти ослабленої Туреччини була створена коаліція балканських держав: Болгарії, Сербії, Греції, Чорногорії. Російська дипломатія доклала чималих зусиль, щоби створити анти турецький союз Сербії та Болгарії, розраховуючи з його допомогою встановити свій контроль над проливом Босфор і Дарданелли. Але балканські країни мали власні інтереси, намагаючись самі розжитися шматками турецьких земель. Тож уранці 9 жовтня 1912 р. Чорногорія розпочала військові дії проти Туреччини. Невдовзі до неї долучилися болгарські, сербські та грецькі війська. Турки зазнавали поразок. У Відні відчували: на Балканах швидко набирає сили ворожа держава – Сербія, яка має територіальні претензії до Австро-Угорщини. Було проведено мобілізацію цісарсько-королівської армії, її частини розгорталися на сербському кордоні.

У повітрі запахло порохом. Цей запах відчували й у Чернівцях. Місцеві обивателі зазмерли у тривожному очікуванні: вибухне війна, чи не вибухне? На щастя, того разу обійшлося. Балканські держави розгромили Туреччину і взялися ділити зайняті території. Як воно нерідко буває, тут же побилися одна з одною. Сербам і грекам здалося, що Болгарія забрала собі забагато, і вже 1 червня 1913 р. проти неї був укладений сербсько-грецький союз, до якого негайно долучилася Румунія. Через лічені тижні почалася друга Балканська

війна. До цієї війни болгар підштовхнула Австро-Угорщина, але військової допомоги їм не надала. Не дивно, що Софія програла.

На початку серпня 1913 р. Болгарія змушена була підписати мир у Бухаресті, за яким втратила чимало македонських земель, зайнятих у першій Балканській війні. До того ж Румунія забрала у неї Південну Добруджу. А найбільше підсилилася після перемог Сербія – й одразу почала готуватися до нових воєн. Біда впритул наблизилася до австрійських кордонів. Це розуміли кваліфіковані політики, але більшість підданих Франца Йосифа навіть не підозрювала, що мирне життя завершується. У палацах австрійської знаті тривали бали, на яких лунали чудові віденські вальси. А серед мешканців європейських міст все більшої популярності набував новий танець, завезений з Латинської Америки. Мелодії танго, сповнені пристрасті, здобували все більше прихильників. Здавалося, що всі хочуть забути тривогу, яка поступово зароджується в суспільстві.

Наближення війни інтуїтивно відчували поети й філософи

Європа 1913 року нагадувала океанський велетень «Титанік», який рік тому у блиску вогнів, під музику оркестру невпинно рухався назустріч айсбергу, до своєї жахливої загибелі. Пасажири і команда були впевнені у своїй безпеці й не підозрювали, що насправді чекає їх попереду. Однак окремі люди передчували: катастрофа насувається. Так і 1913 року крижаний подих льодової гори відчували деякі європейські поети, художники, філософи. Проте їхні голоси потопали в морі веселощів і суцільних розваг, які охоплювали різні верстви суспільства.

А держави вже розпочали готуватися до майбутнього кровопролиття. Армії переозброювалися, масово з'являлася нова військова техніка – кулемети, літаки, броньовані автомобілі, бронепози. Флоти приймали на озброєння величезні линкори і невеликі, проте дуже небезпечні підводні човни. Навіть цісарсько-королівська армія Австро-Угорщини, що помітно поступалася британській або французькій, впроваджувала сучасне озброєння. Молодь готувалася до військової служби й психологічно.

Тоді не існувало системи «військово-патріотичного виховання», характерної для тоталітарних держав. Деякі її функції виконували державна школа й окремі громадські організації. Школярам на уроках історії розповідали про

колишні перемоги австрійської армії та великих полководців цісаря. Юнаки вивчали літературні твори, що прославляли мужність цісарсько-королівських вояків. Чимало хлопців залюбки співало бадьорих солдатських пісень. У них формувався романтизований образ війни: гримлять артилерійські батареї, переляканий противник тікає, а його переслідує австрійська кавалерія, розмахуючи гострими клинками.

Мрійливі підлітки уявляли себе одягненими у яскраві гусарські доломани із золотими шнурками-бранденбурами, верхи на баских конях. Дзеленчать остроги на блискучих чоботах, а збоку у хвацьких гусарів – гострі шаблі у дзвінких металевих піхвах. Краса, та й годі! Проте невдовзі цей казковий образ розвіється, мов дим. Замість картинних кавалерійських атак війна покаже зворотній бік: змучена піхота повзтиме у багні, перемішаному з людською кров'ю, безуспішно намагаючись під шаленим кулеметним вогнем захопити лінію ворожих траншей...

Початок: Українські «Січі» й «Соколи», польські «Стшельци»

А поки що у суспільстві панували романтичні настрої. На засадах загальноімперського патріотизму держава намагалася згуртувати довкола особи імператора його підданих. Водночас свою справу робили численні товариства, в яких об'єднувалися представники різних національностей Австро-Угорщини. Серед них були й такі, що готували своїх членів до майбутньої війни. Поляки в Галичині створили власні стрілецькі організації, а в українців все більшої популярності набували «Січі» й «Соколи». Всі вони декларували свою лояльність до Габсбурзької монархії, проте спрямовані були насамперед на силовий захист інтересів своїх націй. Українська січова молодь мріяла про створення незалежної Української держави, а польські «Стшельци» готові були битися за відродження незалежної Польщі. Австро-Угорщина у 1913-му ще зберігала єдність, але всередині цієї держави визрівали сили, які через кілька років розірвуть її на окремі шматки-країни. Між учорашніми співвітчизниками спалахнуть жорстокі війни, проте піддані Франца Йосифа про це ще не здогадувалися. Біда підступала тихо, повільно, а для більшості людей – зовсім непомітно.

Ігор БУРКУТ, кандидат історичних наук